

PIVOT^{4A}

LEARNER'S MATERIAL

GRADE 2

Araling Panlipunan

QUARTER 4

PIVOT 4A Learner's Material
Ikaapat na Markahan
Unang Edisyon, 2021

Araling Panlipunan

Ikalawang Baitang

Job S. Zape, Jr.
PIVOT 4A Instructional Design & Development Lead

Asher H. Pasco
Content Creator & Writer

Edward DJ. Garcia & Leonardo C. Cargullo
Reviewers & Editors

Lhovie A. Cauilan, Mark Razul G. Leal, Alvin G. Alejandro,
Mark John Marte, Jael Faith T. Ledesma, Maylen N. Alzona, Hiyasmin D. Capelo,
Sonny Bhoy Flores & Sherwin Abulencia
Layout Artist & Illustrators

Alvin Alejandro & Melanie Mae N. Moreno
Graphic Artist & Cover Designer

Ephraim L. Gibas
IT & Logistics

Ma. Perpetua E. Amoncio, DLSU-Dasmariñas
Language Editor & Reviewer

Inilathala ng: Kagawaran ng Edukasyon Rehiyon 4A CALABARZON
Patnugot: Wilfredo E. Cabral
Pangalawang Patnugot: Ruth L. Fuentes

PIVOT 4A CALABARZON AP G2

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na hindi maaaring magkaroon ng karapatang-ari sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayumpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang bahagi ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot ng Kagawaran.

Ang modyul na ito ay masusing sinuri at nirebisa ayon sa pamantayan ng DepEd Regional Office 4A at ng Curriculum and Learning Management Division CALABARZON. Ang bawat bahagi ay tiniyak na walang nilabag sa mga panuntunan na isinasaad ng Intellectual Property Rights (IPR) para sa karapatang pampagkatuto.

Mga Tagasuri

Gabay sa Paggamit ng PIVOT 4A Learner's Material

Para sa Tagapagpadaloy

Ang modyul na ito ay inihanda upang makatulong sa ating mga mag-aaral na madaling matutuhan ang mga aralin sa asignaturang **Araling Panlipunan**. Ang mga bahaging nakapaloob dito ay sinegurong naaayon sa mga ibinigay na layunin.

Hinihiling ang iyong paggabay sa ating mga mag-aaral para sa paggamit nito. Malaki ang iyong maitutulong sa pag-unlad nila sa pagpapakita ng kakayahang magtiwala sa sarili na kanilang magiging gabay sa sumusunod na mga aralin.

Salamat sa iyo!

Para sa Mag-aaral

Ang modyul na ito ay ginawa bilang sagot sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong mabigyan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi nito. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga gawain sa pagkatuto.
2. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat gawain.
3. Maging tapat sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
4. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
5. Punan ang **PIVOT Assessment Card for Learners** sa pahina 41 sa pamamagitan ng akmaing simbolo sa iyong Lebel ng Performans pagkatapos ng bawat gawain.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagpadaloy kung tapos nang sagutin ang lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang iyong guro o tagapagpadaloy. Maaari ka ring humingi ng tulong sa iyong magulang o tagapag-alaga, o sinumang mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami na sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakukuha ka ng malalim na pang-unawa. Kaya mo ito!

	K to 12 Learning Delivery Process	Nilalaman
Panimula (Introduction)	Alamin	Ang bahaging ito ay naglalahad ng MELC at ninanais na resulta ng pagkatuto para sa araw o linggo, layunin ng aralin, pangunahing nilalaman at mga kaugnay na halimbawa para makita ng mag-aaral ang sariling kaalaman tungkol sa nilalaman at kasanayang kailangan para sa aralin.
	Suriin	
Pagpapaunlad (Development)	Subukin	Ang bahaging ito ay nagtataglay ng mga aktibidad, gawain at nilalaman na mahalaga at kawili-wili sa mag-aaral. Ang karamihan sa mga gawain ay umiinog sa mga konseptong magpapaunlad at magpapahusay ng mga kasanayan sa MELC. Layunin nito na makita o matukoy ng mag-aaral ang alam niya, hindi pa niya alam at ano pa ang gusto niyang malaman at matutuhan.
	Tuklasin	
	Pagyamanin	
Pakikipagpalihan (Engagement)	Isagawa	Ang bahaging ito ay nagbibigay ng pagkakataon sa mag-aaral na makisali sa iba't ibang gawain at oportunidad sa pagbuo ng kanilang mga Knowledge Skills, at Attitudes (KSA) upang makahulugang mapag-ugnay-ugnay ang kaniyang mga natutuhan pagkatapos ng mga gawain sa Pagpapaunlad o D. Inilalantad ng bahaging ito sa mag-aaral ang totoong sitwasyon/gawain sa buhay na magpapasidhi ng kaniyang interes upang matugunan ang inaasahan, gawing kasiya-siya ang kaniyang pagganap o lumikha ng isang produkto o gawain upang ganap niyang maunawaan ang mga kasanayan at konsepto.
	Linangin	
	Iangkop	
Paglalapat (Assimilation)	Isaisip	Ang bahaging ito ay maghahatid sa mag-aaral sa proseso ng pagpapakita ng mga idea, interpretasyon, pananaw, o pagpapahalaga upang makalikha ng mga piraso ng impormasyon na magiging bahagi ng kaniyang kaalaman sa pagbibigay ng epektibong repleksiyon, pag-uugnay, o paggamit sa alinmang sitwasyon o konteksto. Hinihikayat ng bahaging ito ang mag-aaral na lumikha ng mga istrukturang konseptuwal na magbibigay sa kaniya ng pagkakataong pagsama-samahin ang mga bago at dating natutuhan.
	Tayahin	

Ang modyul na ito ay nagtataglay ng mga pangunahing impormasyon at gabay sa pag-unawa ng mga Most Essential Learning Competencies (MELCs). Ang higit na pag-aaral ng mga nilalaman, konsepto at mga kasanayan ay maisasakatuparan sa tulong ng K to 12 Learning Materials at iba pang karagdagang kagamitan tulad ng Worktext at Textbook na ipagkakaloob ng mga paaralan at/o mga Sangay ng Kagawaran ng Edukasyon. Magagamit din ang iba pang mga paraan ng paghahatid ng kaalaman tulad ng Radio-based at TV-based Instructions o RBI at TVI.

Ang Kahalagahan ng Paglilingkod/Serbisyo ng Komunidad

Aralin

I

Mahalaga ang paglilingkod na ibinibigay ng mga bumubuo ng komunidad. Dito nakasalalay ang kaunlaran at kayusan ng pamumuhay ng mga taong naninirahan dito.

Sa araling ito inaasahang, matutukoy ang iba pang tao na naglilingkod at ang kanilang kahalagahan sa komunidad. Gayundin, matutuhan mo ang kahalagahan ng mga paglilingkod o serbisyo ng komunidad upang matugunan ang pangangailangan ng mga kasapi sa komunidad.

Ano ang nakikita mo sa larawan? Nakikita mo ba sila sa iyong komunidad? Ano ano ang mga serbisyong ibinibigay ng nakikita mo sa larawan para matugunan ang mga pangangailangan ng mga kasapi sa komunidad?

May mga taong nagbibigay ng paglilingkod sa ating komunidad na nakatutugon sa pangunahing pangangailangan ng mga kasapi ng komunidad. Kilalanin natin sila.

Magsasaka. Nagtatanim ng halaman upang pagkunan ng pagkain.

Karpintero. Gumagawa at nagkukumpuni ng mga bahay, gusali at iba pang tirahan ng mga tao.

Guro. Nagtuturo sa mga mag-aaral upang matuto sa iba't ibang asignatura at kagandahang asal.

Tubero. Nag-aayos at nagkukumpuni ng linya ng tubo ng tubig patungo sa mga tahanan at iba pang mga gusali

Narito naman ang mga nagbibigay ng paglilingkod para sa kalusugan ng komunidad.

Doktor. Nagbibigay ng serbisyo ng panggagamot sa mga taong maysakit.

Nars. Tumutulong sa doktor sa pangangalaga ng mga maysakit.

Barangay Health Worker. Umiikot sa komunidad upang ipaalam ang mga impormasyong pangkalusugan.

Kaminero. Naglilinis ng kalsada at daan upang mapanatili ang kalinisan ng kapaligiran ng komunidad.

Basurero. Namamahala sa pagkuha at pagtatapon ng basura.

May mga tao ring naglilingkod para sa kaligtasan at kaayusan ng komunidad. Kilalanin sila.

Bumbero. Tumutulong sa pagsugpo ng apoy sa mga nasusunog na bahayan, gusali at iba pa.

Pulis. Nagpapanatili ng kaayusan at kapayapaan ng komunidad. Sila rin ang humuhuli sa mga nagkakasala sa batas.

Kapitan ng Barangay. Namumuno sa kapakanan, kaayusan, kaunlaran at kayapaan ng nasasakupang komunidad.

Barangay Tanod. Tumutulong sa Kapitan ng Barangay sa pagpapanatili ng kaligtasan ng mga tao sa komunidad.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Kopyahin ang talahanayan sa ibaba sa iyong papel at itala dito ang mga naglilingkod sa komunidad. Sa katapat nito ay isulat ang paglilingkod na kanilang ibinibigay sa mamamayan.

Naglilingkod sa Komunidad	Paglilingkod na Ibinibigay
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin at unawain ang mga usapan. Sagutin din ang mga katanungan sa iyong kuwaderno/sagutang

Magandang araw po, Kapitan! May bagong proyekto po pala sa ating barangay?

Opo. Ating isinasaayos ang ating **farm to market road** o ang kalsada patungong pamilihan.

Magandang umaga po, Sir Lucido. Mukhang abala po kayo sa ating paaralan.

Tama po kayo. Mayroon po tayong sinimulang proyekto para sa mga **out of school youth**. Nais po natin na sila ay makabalik sa pag-aaral.

Magandang araw po. Mga **Barangay Health Workers** po kami. Ipinababatid po namin na may libreng bakuna para po sa mga batang edad 1 hanggang 6 na taong gulang sa ating **Health Center**.

Maraming salamat!
Asahan po ninyong dadalhin naming ang aming mga anak.

Sagutin:

1. Ano anong paglilingkod sa komunidad ang sinasabi sa usapan?
2. Bilang isang mag-aaral, paano mo pahahalagahan ang mga nabanggit na paglilingkod sa komunidad?
3. Ano pang paglilingkod ng mga bumubuo sa komunidad ang naranasan mo na hindi nabanggit sa usapan? Isa isahin ito at isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Sa isang papel, iguhit mo ang mga taong naglilingkod para sa iyong komunidad ngayong panahon ng pandemya. Sumulat ng dalawang pangungusap na nagbibigay halaga sa kanilang paglilingkod.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Pag-ugnayin ang tagapaglingkod at paglilingkod. Isulat ang letra ng sagot sa iyong sagutang papel.

- ___1. Bumbero
- ___2. Doktor
- ___3. Kaminero
- ___4. Karpintero
- ___5. Pulis

- A. Gumagawa at nagkukumpuni ng mga bahay, gusali at iba pang tirahan ng mga tao.
- B. Nagpapanatili ng kaayusan at kapayapaan ng komunidad. Sila rin ang humuhuli sa mga nagkakasala sa batas.
- C. Nagbibigay ng serbisyo ng panggagamot sa mga taong maysakit.
- D. Naglilinis ng kalsada at daan upang mapanatili ang kalinisan ng kapaligiran ng komunidad.
- E. Tumutulong sa pagsugpo ng apoy sa mga nasusunog na bahayan, gusali at iba pa.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Tapusin ang pangungusap. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Kailangan ng isang komunidad ang mga masisipag at may pusong tagapaglingkod upang _____

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Suriing mabuti ang mga pangungusap. Isulat ang **TAMA** kung wasto ang isinasaad ng pangungusap. Kung **MALI**, palitan ang salitang may salungguhit. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Hinuhuli ng bumbero ang lumalabag sa batas.
2. Mabilis ang pulis sa pagpatay ng sunog.
3. Sinisiguro ng kaminero na malinis ang kapaligiran ng komunidad.
4. Tinutulungan ng nars ang doktor sa pangangalaga sa mga maysakit.
5. Tumutulong ang tubero sa kapitan ng barangay sa pagpapanatili ng kaayusan ng kapayapaan sa komunidad.
6. Nagtatanim ng halaman ang karpintero upang mapagkunan ng pagkain.
7. Nagbibigay ng serbisyo ng panggagamot ang doktor sa mga taong maysakit.
8. Nagtuturo sa mga mag-aaral ang guro upang matuto sa iba't ibang asignatura at kagandahang asal.
9. Gumagawa at nagkukumpuni ng mga bahay, gusali at iba pang tirahan ng mga tao ang kapitan ng barangay.
10. Sinisiguro ng basurero na nasa oras ang kanilang pagkuha ng basura.

Gumawa ng isang liham pasasalamat sa isang taong nagbibigay ng paglilingkod sa iyong komunidad bilang pagpapahalaga sa kaniyang ginawa. Isulat ito sa papel. Gamiting halimbawa ang nasa ibaba.

Mahal kong _____,

Nais ko pong magpasalamat sa inyong ginagawa para sa ating komunidad tulad ng:

Bilang pagpapahalaga po sa inyo, ipinangako ko po na

Nagmamahal,

Pangalan

Mga Karapatan sa Komunidad

Aralin

I

Sa nakaraang aralin, nalaman mo ang mga naglilingkod at ibinibigay nilang paglilingkod sa komunidad. Nabigyang halaga mo rin ang kanilang paglilingkod na ginagawa upang matugunan ang pangangailangan ng mga kasapi sa komunidad. Ang bawat paglilingkod na ito ay tumutugon sa mga karapatan ng bawat mamamayan sa komunidad.

Sa araling ito, inaasahang matututuhan mong ang bawat kasapi ng komunidad ay may karapatan.

Bawat Karapatan, May Pananagutan

Mahalagang malaman nating lahat ang ating karapatan. Ngunit ano nga ba ang kahulugan ng karapatan? Ang karapatan ay mga pangangailangang dapat mayroon ang isang tao upang makapamuhay siya nang maayos. Tinatamasa ba natin ito sa ating mga komunidad.

Ito ang usapan ng ilang mga bata.

Ako ay isinilang na malusog. Binigyan ng pangalan at ipinarehistro sa komunidad. Tungkulin kong pangalagaan ang aking pangalan.

Maliit lang ang aming tahanan subalit may pagmamahalan ang bawat isa sa aming pamilya. Inaalagaan kaming mabuti ng aking mga magulang. Bilang ganti, sinusunod ko ang lahat ng payo ng aking mga magulang para sa aking kabutihan.

Masaya akong pumapasok ka sa aming paaralan. Maliit lamang ito subalit libre ang lahat ng pangangailangan. Sinusuportahan ito ng aming komunidad. Tungkulin kong mag-aaral nang mabuti upang makatapos ng kursong gusto ko.

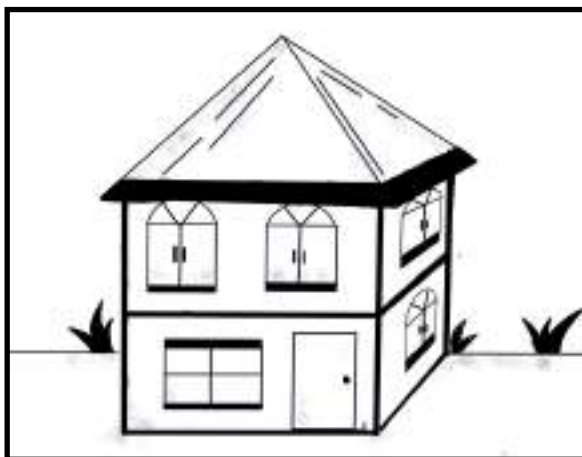

Malinis at tahimik ang aking komunidad. Alam kong ligtas akong manirahan dito. Tungkulin kong tumulong sa paglilinis ng kapaligiran nito.

Malaya akong nakakapaglaro sa plasa ng aming komunidad. Ligtas at maraming palaruan ang ipinagawa ng aming kapitan. Tungkulin kong ingatan ang mga kagamitan sa palaruan.

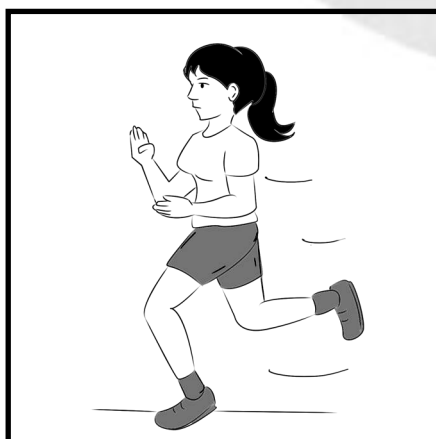
Mahalagang matamo ng bawat bata ang kanyang mga karapatan upang lumaki siyang maayos at kapaki-pakinabang sa kanyang sarili, pamilya at komunidad. Dapat ring pahalagahan ang ginagawang pangangalaga at pagpapatupad ng komunidad sa mga karapatan ng bawat tao.

1. Karapatang _____

2. Karapatang _____

3. Karapatang _____

4. Karapatang _____

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Iguhit ang 😊 kung ipinapatupad ang mga karapatan nang maayos at ☹ kung hindi.

1. Ang pamilya ni Dulce ay masayang naninirahan sa kanilang komunidad.
2. Hindi nag-aaral si Carlo dahil sa kahirapan.
3. Maganda ang plasa ng aming komunidad. Maraming mga bata ang ligtas na naglalaro rito tuwing walang pasok sa paaralan.
4. Sa ilalim ng tulay naninirahan ang pamilya ni Mark. Yari ito sa pinagtagpi-tagping kahon at plastik.
5. Maraming mga bata ang may angking kakayahan sa pagguhit, pag-awit at pagsayaw sa aming komunidad. May proyekto ang aming kapitan na paligsahang pangkultural upang mas lalo pang gumaling sa mga kakayahang ito.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Isulat sa papel ang sagot sa tanong na nasa hulihan ng bawat sitwasyon.

1. Kumakain ng masustansiyang pagkain sa tamang oras ang mga bata. Ano ang epekto nito sa mga bata?
2. Ligtas at maayos na kapaligiran ang kailangang tirahan ng mga bata subalit sa gilid ng kalsada sila nakatira at barong barong ang kanilang bahay. Ano ang magiging epekto nito sa mga bata?
3. Hindi nakokolekta ang mga basura sa komunidad kaya nagkalat ito sa kalsada. Ano ang magiging epekto nito sa mga naninirahan dito?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Basahin ang bawat pangungusap. Piliin ang letra ng tamang sagot. Isulat ang letra ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Si Carlo ay nagkasakit at ipinagamot siya ng kaniyang mga magulang sa ospital. Anong karapatan ang ipinakikita nito?
 - A. Karapatang Makapag-aral
 - B. Karapatang Mabigyan ng Kasuotan
 - C. Karapatan sa Pangangalagang Medikal
 - D. Karapatang Makapaglaro at Maglibang
2. Alin sa mga sumusunod ang dapat ibigay sa mga bata upang sila ay maging malusog?
 - A. mga aklat
 - B. mga damit
 - C. mga laruan
 - D. mga masustansiyang pagkain

3. Pangarap ni Jhon na maging matagumpay na pulis pagdating ng araw. Kaya pinapapasok siya ng kanyang mga magulang sa malapit na paaralan sa kanilang lugar. Anong karapatan ito?

- A. Karapatang Medikal
- B. Karapatang Makapaglaro
- C. Karapatang Makapag-aral
- D. Karapatang Mabigyan ng Kasuotan

Kopyahin ang talahanayan sa ibaba sa sagutang papel. Lagyan ng markang tsek (✓) kung tinatamasa mo ang karapatan at ekis (X) naman kung hindi.

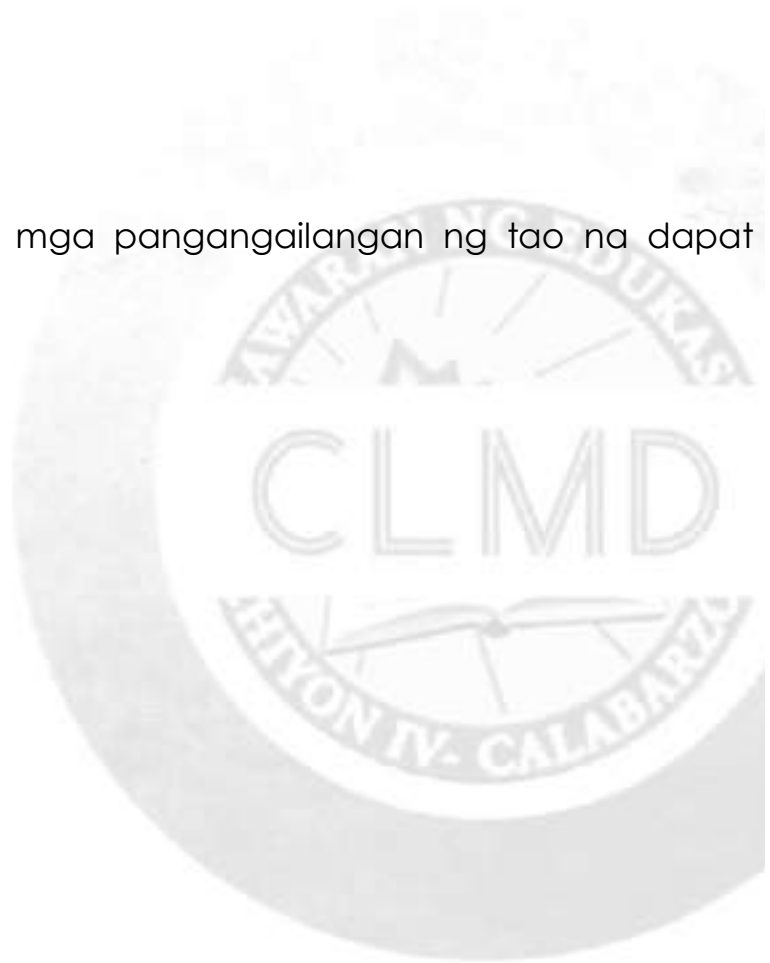
Karapatan	Tinatamasa
1. Karapatang maisilang at mabigyan ng pangalan.	
2. Karapatang magkaroon ng pamilyang magmamahal at mag-aalaga.	
3. Karapatang makakain ng masustansiyang pagkain.	
4. Karapatang makapaglaro at makapaglibang.	
5. Karapatang makapag-aral.	
6. Karapatang makapamuhay sa isang maayos, malinis at tahimik na komunidad.	

4. Ang bawat karapatan ay may katumbas na_____.

- A. pagpapahalaga
- B. pagsasaayos
- C. pananagutan
- D. talino

5. Ito ay mga bagay o mga pangangailangan ng tao na dapat ibigay.

- A. kalusugan
- B. karapatan
- C. edukasyon
- D. kayamanan

Tungkulin ko sa Aking Komunidad

Aralin

I

Sa pagtamasa ng mga karapatan, dapat mo ring maunawaan na sa bawat karapatan ay may tungkuling dapat gampanan upang sa maging maayos, mapayapa at maunlad ang iyong komunidad.

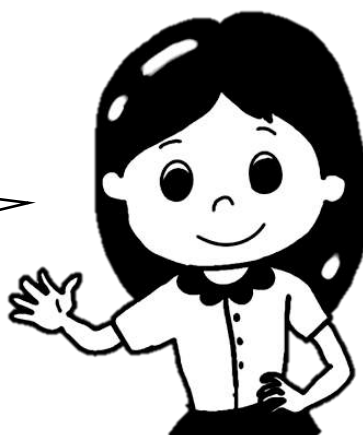
Sa araling ito, inaasahang maipaliwanag mo na ang mga karapatang tinatamasa ay may katumbas na tungkulin bilang kasapi ng komunidad.

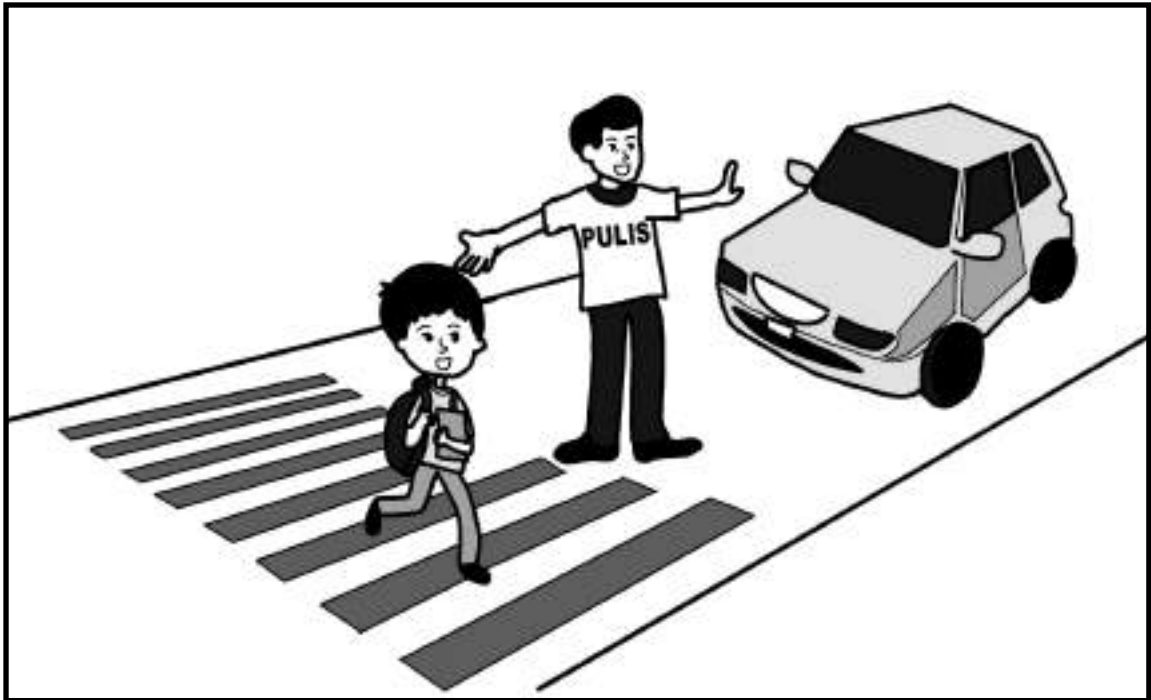
Ano ano nga ba ang tungkulin natin sa ating komunidad? Ano kaya ang magiging epekto sa ating komunidad kung ginagawa natin ang mga tungkuling ito? Ano naman kung hindi?

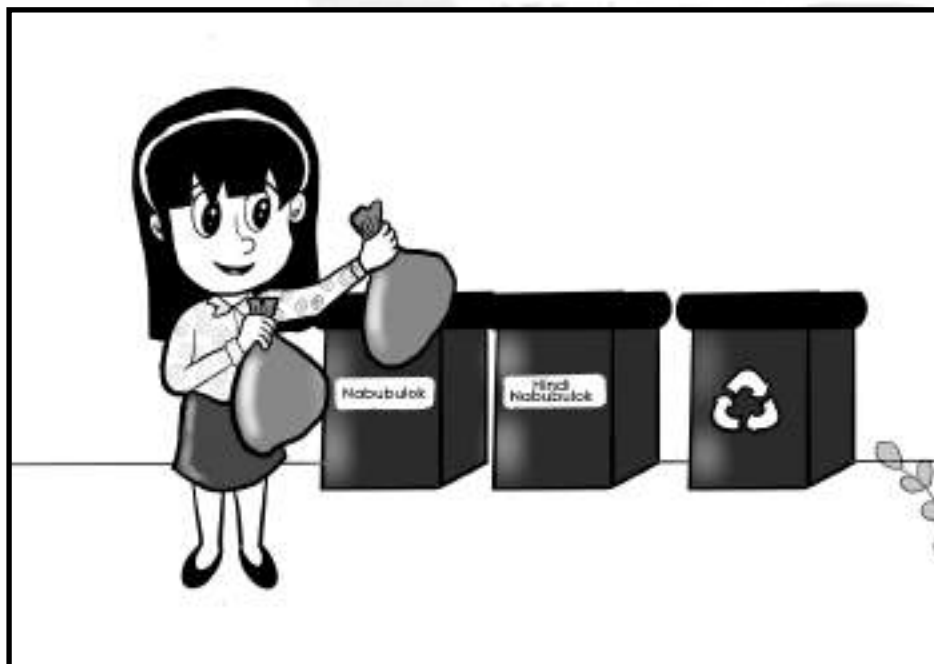
Bata man ako at nagtatamasa ng mga karapatan, may tungkulin din ako sa aking komunidad.

Halina't tukuyin ang mga tungkuling ito sa ating komunidad!

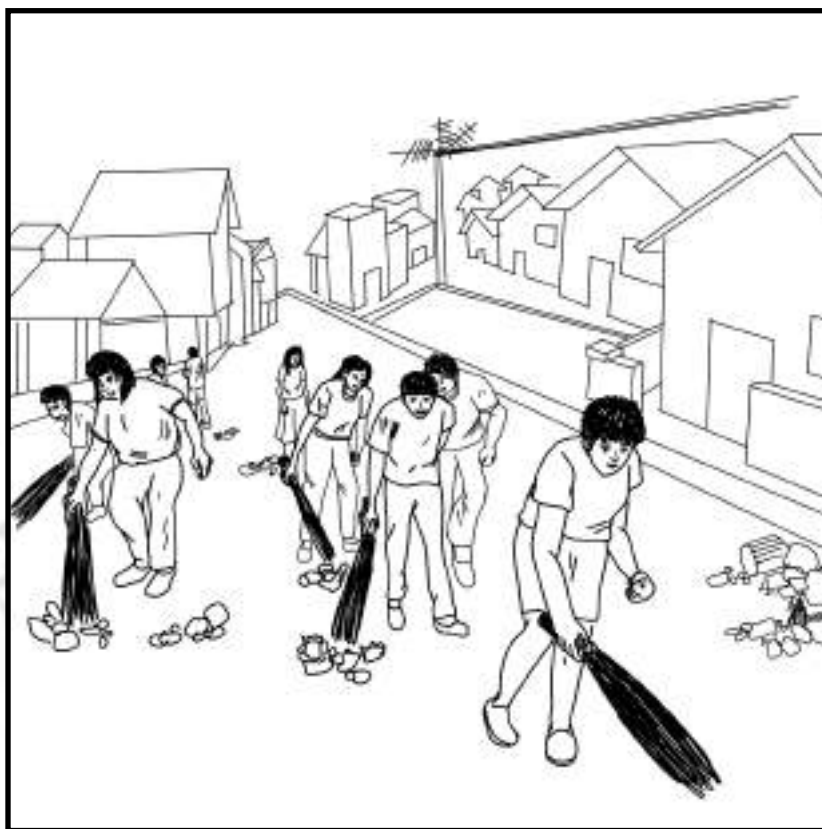

Tungkulin nating tumawid sa tamang tawiran at sumunod sa batas trapiko.

Tungkulin nating itapon ang basura sa tamang lalagyan.

Tungkulin nating makilahok sa mga programang pangkalinisan at pangkalusugan ng komunidad.

Tungkulin nating tumulong sa mga nangangailangan lalo na sa panahon ng kalamidad.

Tungkulin nating tumulong sa pagtatanim ng mga

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sagutin ang mga sumusunod na katanungan sa iyong kuwaderno o sagutang papel. Gamiting gabay ang mga ipinakitang larawan.

1. Ano anong tungkulin sa komunidad ang ipinakikita ng mga larawan?
2. Bakit mahalagang isagawa ang mga tungkuling ito sa komunidad?
3. Ano ang mangyayari sa komunidad kung gagawin ang tungkuling nasa larawan?
4. Ano ang mangyayari sa komunidad kung hindi gagawin ang mga tungkuling nasa larawan?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Iguhit sa papel ang maaaring maging epekto ng pagtupad at di pagtupad sa tungkulin.

1. Maraming nagmimina sa bundok ng iyong komunidad na walang pahintulot ang pamahalaan. Ano ang maaaring mangyari sa komunidad?

2. Malinis ang kapaligiran at disiplinado ang mga tao sa iyong komunidad. Ano kaya ang magiging epekto nito?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Isulat sa iyong sagutang papel kung ano ang tungkuling dapat isagawa sa bawat sitwasyon.

1. Namamasyal ka sa palaruan ng iyong komunidad. Nakita mong sinulatan ng mga bata ng **pentel pen** ang “seesaw.”
2. Nakita mong itinaon ng iyong bunsong kapatid ang balat ng kinain niyang kendi sa sahig ng inyong bahay. Ano ang gagawin mo?
3. Marami kang nakitang mga nakatambak na bote at dyaryo sa gilid ng inyong bahay.
4. Nakasulat sa babala ang “Bawal ang Manigarilyo.” Nakita mo na maraming tambay ang naninigarilyo sa tapat ng babala.
5. Nagwawalis ng bakuran ang kapatid mo. Inipon ang mga dahon ng puno at sinunog.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Iguhit ang hugis puso (♥) sa iyong sagutang papel kung kaya mo nang gawin ang mga nakatalang tungkulin.

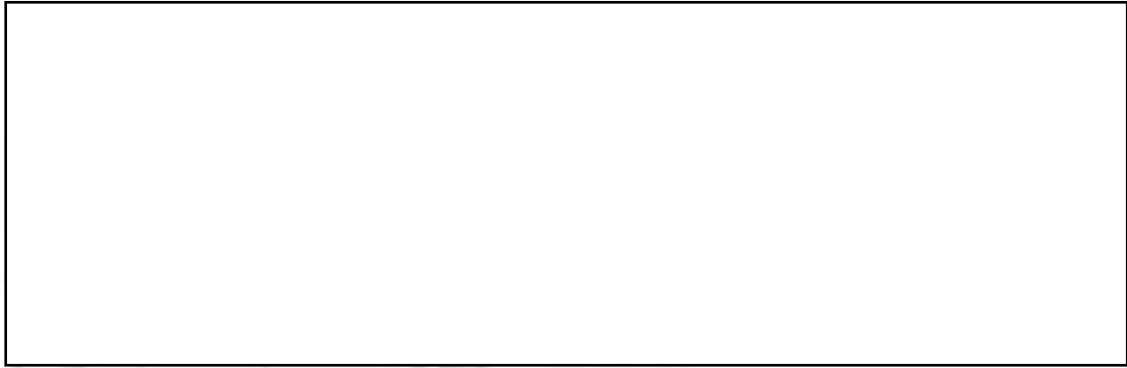
1. Magbayad ng buwis.
2. Magtapon ng basura sa tamang basurahan.
3. Isumbong sa pulis ang mga masasamang tao.
4. Tumawid sa tamang tawiran kahit walang nakatinging pulis-trapiko.

5. Sumali sa kampanya laban sa ipinagbabawal na gamot.
6. Dumalo sa mga pagpupulong na ipinatatawag ng barangay.
7. Tumulong sa pagtatanim ng mga punongkahoy.
8. Pangalagaan ang mga kagamitan sa palaruan ng komunidad.
9. Makilahok sa mga proyekto at programa ng komunidad.
10. Tumulong sa pagdakip ng mga magnanakaw.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Iguhit sa iyong sagutang papel ang iyong tungkulin sa bawat karapatang nakatala.

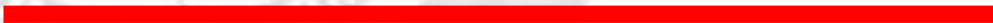
KARAPATAN	TUNGKULIN
1. Karapatang maisilang at mabigyan ng pangalan	
2. Karapatang magkaroon ng pamilyang magmamahal at mag-aalaga	
3. Karapatang makakain ng masustansiyang pagkain	
4. Karapatang makapaglaro at makapaglibang	
5. Karapatang makapag-aral	
6. Karapatang makapamuhay sa isang maayos, malinis at tahimik na komunidad	

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Karapatan mo ang magkaraoon ng isang ligtas at malinis na kapaligiran. Iguhit sa papel ang tungkulin mo sa pangangalaga sa kapaligiran ng iyong komunidad. Lagyan din ito ng dalawang pangungusap na paliwanag.

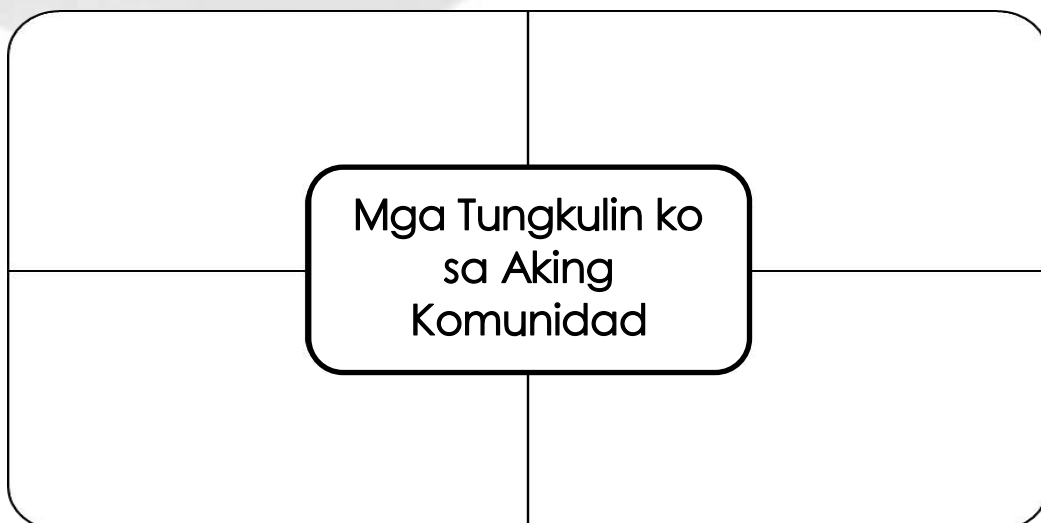

Paliwanag: _____

_____.

Kopyahin ang katulad na **organizer** sa sagutang Papel. Isulat sa bawat kahon ang mga tungkulin mo sa iyong komunidad.

Pagtutulungan at Pagkakaisa ng mga Kasapi ng Komunidad

WEEKS
7-8

I

Aralin

Ang pagtutulungan ay nagbubuklod sa mga tao sa komunidad. Nagiging daan ito tungo sa pagkakaisa. Ang pagtutulungan at pagkakaisa ay lubhang mahalaga sa panahon ng kagipitan at kalamidad. Dapat nauunawaan ng bawat kasapi ng komunidad ang kahalagahan nito.

Sa araling ito inaasahang, mapahahalagahan mo ang pagtutulungan at pagkakaisa ng mga kasapi ng komunidad.

Tulong tulong sa Komunidad

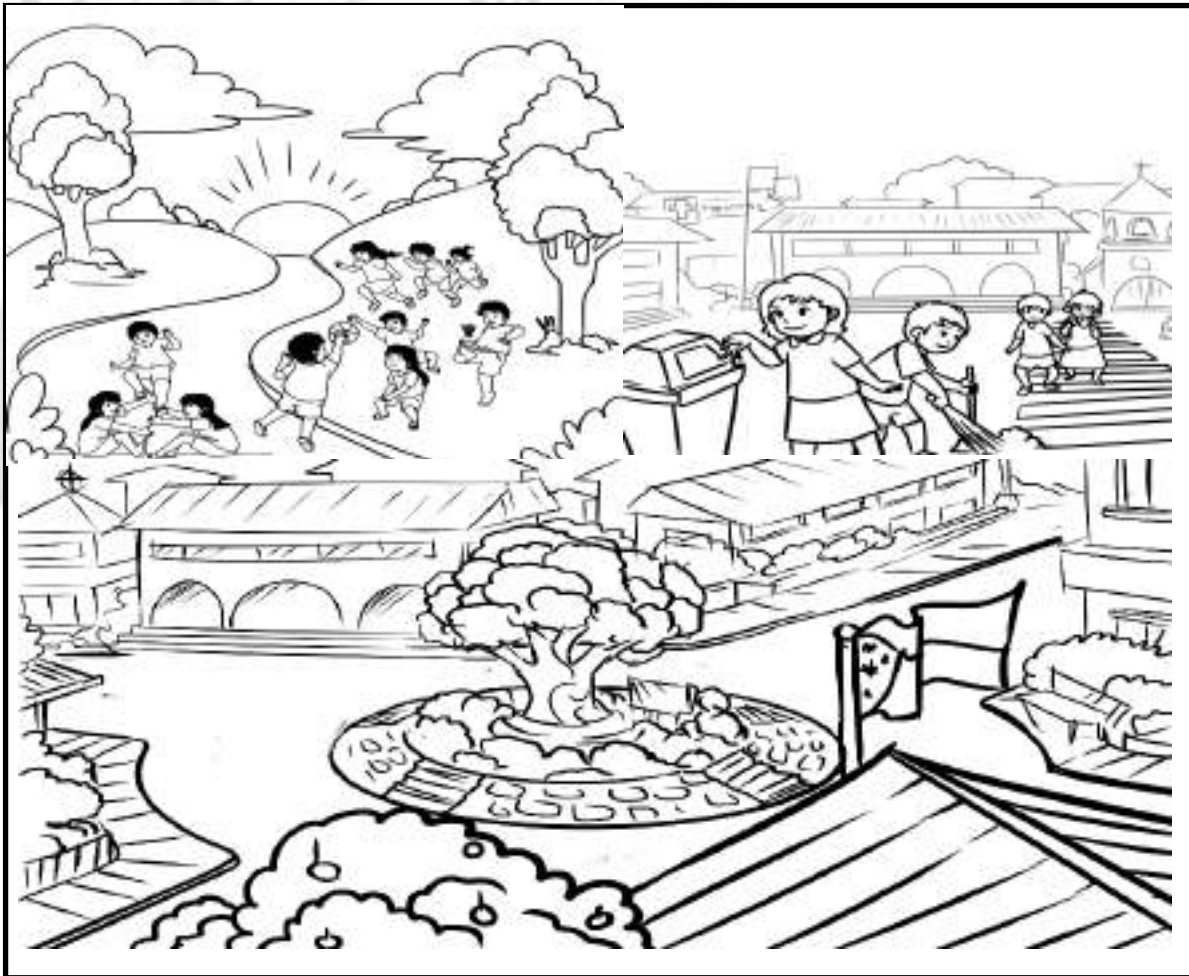
Ito ang komunidad ni Oscar. Marumi at magulo ang paligid. Tambak ang basura sa mga gilid ng daan at barado ang mga kanal.

Isang araw, nagkaroon ng bagyo. Mabilis ang pagbaha sa buong komunidad dahil sa mga baradong kanal at tambak na basura. Marami ang nagkasakit lalo na ang mga bata.

Pagkalipas ng bagyo, nangamba ang Kapitan ng Barangay sa mga pangyayaring ito. Nagpatawag siya ng pagpupulong upang malunasan ang mga suliraning ito.

Ang lahat ng tao, babae man o lalaki, bata at matanda ay nagtulong tulong sa paglilinis ng buong komunidad. Ang mga babae at lalaki ay magkatulong sa paglinis ng kanal at paghukay ng tapunan ng mga basura. Ang mga bata naman ay nagwalis at nanguha ng mga basurang kaya nilang dalhin.

Maganda ang naging bunga ng pagkakaisa at pagtutulongan ng bawat kasapi ng komunidad. Tunay na mahalaga ang pagtutulongan sa paglutas ng problema sa isang komunidad.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sagutin ang mga sumusunod na katanungan sa iyong kuwaderno/sagutang papel. Gamiting gabay ang komunidad ni Oscar.

1. Ano ang suliranin sa komunidad ni Oscar?
2. Ano ang nangyari sa kaniyang komunidad?
3. Ano ang ginawa upang matugunan ang suliranin ng komunidad?
4. Ano ang kinalabasan ng pagtutulungan ng bawat kasapi ng komunidad?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Iguhit sa papel ang nakikita mong pagtutulungan sa iyong komunidad. Lagyan ng angkop na kulay. Sumulat ng dalawang pangungusap na naglalarawan sa iyong

Paliwanag: _____

_____.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Lagyan ng markang tsek (✓) kung ang pangungusap ay nagpapakita ng pagtutulongan sa komunidad at ekis (x) naman kung hindi.

1. Nagtutulongan ang mga kabataan sa pagdidilig ng halaman sa plasa.
2. Madaling natapos ang paglalagay ng dekorasyon sa entablado ng plasa dahil sa pagtutulongan ng mga babae at lalaking iskawt.
3. Isinasara ko ang gripo pagkatapos kong maligo.
4. Naglilinis ng kani-kanilang bakuran ang mga mamamayan.
5. Ang mga batang babae at lalaki ay naglilinis ng silid-aralan.
6. Ang mga pulis ay makikitang naglilinis ng paaralan tuwing may Brigada Eskuwela.
7. Nagkakabit ng mga parol at banderitas ang mga Barangay **Health Workers** at mga Kabataan.
8. Nagsasagawa ng bayanihan ang mga tao sa pamamahagi ng pagkain sa mga biktima ng lindol.
9. Ang mga Nanay at Tatay ay nagluluto ng lugaw na may malunggay para sa mga batang kulang sa timbang.
10. Sina Ate at Kuya ay magkatulong sa paglalaba.

Tandaan!

- ♦ Ang anumang mabigat na gawain at suliranin ay mapagagaan kung may pagtutulongan at pagkakaisa ang bawat kasapi ng komunidad.
- ♦ Mahalaga ang pagtutulongan ng mga babae at lalaki sa pagkakabuklod bukod ng mga tao lalo na sa panahong kailangan ng tulong ang kapwa.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Isulat kung **Wasto** o **Mali** ang mga pangungusap. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Ang pagtutulungan at pakikipagkapwa ay kinakailangan ng isang komunidad sa paglutas ng mga problema.
2. Ang pagtutulungan ay mahalaga sa panahon ng sakuna at kalamidad.
3. Mahalaga ang pagtutulungan ng mga babae at lalaki upang magkaisa ang mga tao sa panahon ng kagipitan.
4. Maaaring lumaki ang isang bata nang maayos at kapaki-pakinabang sa kanyang sarili, pamilya at komunidad kahit hindi niya natatamo ang karapatan niya.
5. Ang anumang mabigat na gawain at suliranin ay mapapagaan kahit hindi nagtutulungan at nagkakaisa ang bawat kasapi ng komunidad.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Piliin ang pangungusap na naglalarawan sa kahalagahan ng pagtutulungan. Isulat sa papel ang napiling pangungusap.

1. Nanalo sa paligsahan ng pinakamalinis na komunidad dahil sa pagkakaisa at pagtutulungan ng bawat isa.
2. Naging maaliwalas at malamig ang paligid sa komunidad dahil sa mga punong itinanim ng mga babae at lalaking iskawt.
3. Mabilis ang daloy ng trapiko dahil sa pagtutulungan ng mga pulis at mamamayan.
4. Maayos ang kinalabasan ng ginawang entablado para sa programang gaganapin sa komunidad.
5. Naramdaman ang diwa ng Pasko dahil sa mga parol at ilaw na ikinabit ng mga kabataang lalaki at babae.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Kopyahin ang talahanayan sa ibaba sa iyong sagutang papel. Isulat sa ikalawang kolum ang magiging epekto kung mayroong pagtutulungan at pagkakaisa at sa ikatlong kolum naman kung wala.

	Epekto kung may pagtutulungan at pagkakaisa	Epekto kung walang pagtutulungan at pagkakaisa
1. Sa tahanan		
2. Sa paaralan		
3. Sa mga tao		
4. Sa pamumuhay		
5. Sa komunidad		

Basahin ang bawat sitwasyon. Itala sa iyong sagutang papel kung ano ang maitutulong mo sa nabanggit na mga sitwasyon.

1. Isa ang iyong komunidad sa nasalanta ng bagyong Ulysses. Nagkataon na hindi kayo naapektuhan ng baha dahil nasa mataas na lugar ang inyong bahay. Marami ang walang maisuot at makain dahil sa pagkawasak ng kanilang mga bahay.

Ang aking maitutulong _____

Ang aking maitutulong _____

2. Nasunugan ang isa ninyong kapitbahay. Walang silang natirang kagamitan.

3. Malapit na ang kapistahan ng iyong komunidad. Nagpatawag ang Kapitan ng Barangay ng pagpupulong. Pinag-usapan ang gagawing paghahanda sa nasabing okasyon.

Ang aking maitutulong _____

Susi sa Pagwawasto

Week 1-2: Ang Kahalagahan ng Paglilingkod/Serbisyo ng Komunidad

Gawain sa Pagkatuto 1	
SA KOMUNIDAD PAGLILINGKOD NA IBINIBIGAY	1. Magsasaka upang pagkunan ng halaman
2. Karpintero	gumagawa at nagkukumpuni ng mga bahay, gusali at iba pang tirahan ng mga tao.
3. Guro	nagtuturo sa mga mag-aaral
4. Doktor	Nangagamot ng taong may sakit
5. Nars	tumutulong sa doktor sa pangangalaga ng mayasakit
6. Bumbero	tumutulong sa pagugpo ng apoy sa mga nasusunog na bahay, gusali at iba pa.
7. Pulis	nagpapanatili ng kaayusan at kapayapaan ng komunidad.
8. Kamihenero	naglilinis ng kalsada at daan
9. Kapitán ng barangay	namumuno sa kapakanan, kaayusan, kaunlaran at kaya- paan ng nasasakupang komunidad.
10. Barangay Health worker	umilikot sa komunidad upang ipaalam ang mga impor- masyong pangkalusugan.
Pwede ring maging sagot ang iba pang naglilingkod sa komunidad	

Assimilation
Bigyang konsiderasyon ang laman ng sulat
ng mag-aaral para sa kanilang sagot.

Gawain sa Pagkatuto 2

1. Paglilingkod ng Kapitán ng barangay, Paglilingkod ng
Isang Pungguro, Paglilingkod ng barangay health worker
2. Posibleng sagot ang pagrespeto sa mga naglilingkod,
pasalamatang ang mga naglilingkod, pagsunod sa mga pa-
nunutan ng mga naglilingkod
3. Ang sagot ay depende sa mga paglilingkod ng mga
bumubuo sa komunidad na naranasan ng mga mag-aaral

Gawain sa Pagkatuto 3

Ang sagot ay depende sa
iginuhit ng mga mag-
aaral na taong nagliling-
kod sa komunidad ng pa-
yong panahon ng pande-
mya.

Gawain sa Pagkatuto 5

Posibleng sagot: upang
magkaroon ng kaunlaran at
kaayusan ang pamumuhay
ng mga taong naninirahan sa
komunidad. (Palaal:
Bigyang konsiderasyon ang
ibang sagot ng mga mag-

**Gawain sa
Pagkatuto 4**

1. E
2. C
3. D
4. A
5. B

Assimilation

1. pulis
2. bumbero
3. TAMA
4. TAMA
5. Barangay tanod 10. TAMA
6. magsasaka
7. TAMA
8. TAMA
9. karpintero
10. TAMA

Week 3-4: Mga Karapatan sa Komunidad

Gawain sa Pagkatuto 1

Karapatan
kahulugan - mga pangangailangan ng mga mag-aaral
sa isang tao upang maka-
pamuhay siya nang maayos.
Halimbawa: A. Maisilang at
mabigayan ng pangalan, B.
Magkaroon ng maayos na
tahanan, C. Makapaglaro at
makapaglibang, D. Magka-
roon ng malusog at malakas
na pangangatwain

Gawain sa Pagkatuto 2

1. Magkaroon ng maayos na tahanan
2. Makapaglaro at maglibang
3. Magkaroon ng malusog at malakas
na pangangatwain
4. Makapag-aaral

Gawain sa Pagkatuto 4

1. Magkaroon ng malusog at malakas na pangangatwain
2. Maaring mahirapan sa pamumuhay ang mga bata at
posible rin silang magkasakit
3. Maaring magkasakit ang mga tao

**Gawain sa
Pagkatuto 5**

1. C
2. D
3. C
4. A
5.

**Gawain sa
Pagkatuto 3**

1. 😊
2. 😊
3. 😊
4. 😊
5. 😊

Assimilation
Ang sagot ay
depende sa
karapatang
hinatnasa
ng mga mag-
aaral

Susi sa Pagwawasto

Week 5-6: Tungkulin ko sa Aking Komunidad

<p>Gawain sa Pagkakatao 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tumawid sa tamang lawiran at sumunod sa batas trapiko 2. Magtapon ng basura sa tamang lalagyan 3. Makilahok sa mga programang pangkalinisan at pangkalusugan ng komunidad 4. Tumulong sa mga nangangailangan lalo na sa panahon ng kalamidad 5. Tumulong sa pagtatanim ng punongkahoy 	<p>Gawain sa Pagkakatao 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Guhit ng masamang epekto ng pagminina ng walang pahintulot sa pamahalaan 2. Guhit ng epekto ng pagiging disiplinado ng mga tao at malinis na kapaligiran
<p>Gawain sa Pagkakatao 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pagsabihan ang mga bata upang mapangalagaan ang mga kagamitan sa palaruan ng komunidad 2. Pagsabihan ang kapatid na huwag magtapon ng basura sa ilog 3. Linisin ang mga nakatambak na bote at diyaryo upang mapanatili ang kalinisan ng kapaligiran 4. Pagsabihan ang naninigarilyo na sumunod sa mga panuntunan 5. Padalalahanan ang kapatid na iwasan ang pagsusunog ng mga dahon. 	<p>Gawain sa Pagkakatao 4</p> <p>Ang sagot ng mag-aaral ay batay sa mga kaya na niyang gawin</p>
<p>Gawain sa Pagkakatao 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pangangalaga ng pangalalan 2. Pahalaagahan at mahalin ang pamilya 3. Kumain ng masusustansiyang pagkain 4. Ingatan ang mga kagamitan sa palaruan 5. Mag-aral ng mabuti 6. Maging disiplinado at sumunod sa mga panuntunan ng pamahalaan. 	<p>Gawain sa Pagkakatao 6</p> <p>Ang sagot ay depende sa guhit ng bata sa pangangalaga sa kapaligiran</p>
<p>Gawain sa Pagkakatao 7</p> <p>Ang mga posibleng sagot ay ang nasa kasagutan sa Gawain sa pagkatuto bilang 1.</p>	

Week 7-8: Pagtutulungan at Pagkakaisa ng mga Kasapi ng Komunidad

<p>Gawain sa Pagkakatao 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Marumi at magulong komunidad 2. Nagkaroon ng baha at maraming nagkasakit pagkatapos ng bagyo 3. Nagtulong-tulong ang mga mamayan sa paglilinis ng komunidad 4. Nagling maayos at malinis ang komunidad ni Oscar. 	<p>Gawain sa Pagkakatao 2</p> <p>Ang sagot ng mag-aaral ay batay sa iginuhit niyang pagtutulungan ngsa komunidad</p>	<p>Gawain sa Pagkakatao 3</p> <table border="1"> <tr> <td>1.</td> <td>6.</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>7.</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>8.</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>9.</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>10.</td> </tr> </table>	1.	6.	2.	7.	3.	8.	4.	9.	5.	10.	<p>Gawain sa Pagkakatao 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wasto 2. Wasto 3. Wasto 4. Mali 5. Mali
1.	6.												
2.	7.												
3.	8.												
4.	9.												
5.	10.												
<p>Gawain sa Pagkakatao 5</p> <p>Assimilation</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. magbigay ng mga damit at pagkain 2. magbigay ng mga damit at ibang gamit 3. makisap sa gawain ng kapistahan 	<p>Gawain sa Pagkakatao 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tahanan - maayos na tahanan 2. Paaralan - maayos ang paaralan - magulo ang paaralan 3. Tao - masaya ang mga tao - hindi pagkakasundo 4. Pamumuhay - masaya at maayos na pamumuhay - magulo ang pamumuhay 5. Komunidad - maunlad at payapang komunidad - magulo at maraming komunidad 												

Personal na Pagtatása sa Lebel ng Performans para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili.

- ★ -Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.
- ✓ -Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawa nito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.
- ? -Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis sa pagsasagawa nito. Hindi ko naunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain sa Pagkatuto

Week 1	LP	Week 2	LP	Week 3	LP	Week 4	LP
Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8	
Week 5	LP	Week 6	LP	Week 7	LP	Week 8	LP
Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8	

Paalala: Magkaparehong sagot ang ilalagay sa LP o Lebel ng Performans sa mga gawaing nakatakda ng higit sa isang linggo o week. Halimbawa: Ang aralin ay para sa Weeks 1-2, lalagyan ang hanay ng Week 1 at Week 2 ng magkaparehong ★, ✓, ?.

Sanggunian

Department of Education. (2020). *K to 12 Most Essential Learning Competencies with Corresponding CG Codes*. Pasig City: Department of Education Curriculum and Instruction Strand.

Department of Education Region 4A CALABARZON. (2020). *PIVOT 4A Budget of Work in all Learning Areas in Key Stages 1-4: Version 2.0*. Cainta, Rizal: Department of Education Region 4A CALABARZON.

Department of Education. *Araling Panlipunan 2: Kagamitan ng Mag-aaral*. pp. 187 — 260. Pasig City: Department of Education.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education Region 4A CALABARZON

Office Address: Gate 2, Karangalan Village, Cainta, Rizal

Landline: 02-8682-5773, locals 420/421

Email Address: lrmd.calabarzon@deped.gov.ph

